

Cimleve

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

A koldus család. Címkép. Rajzolta: Jankó János	33
Emlékkönyvbe. Vers. Irta: Benedek Elek	34
Félszáju. Mese. Irta: Balázs Ferenc	34
Hóha, hóha, hóha! Verselte: Tökmag király	38
Sugori és Biri, a szénégető kecskéi. Igaz történet a kecskék és a szénégetők életéből. Irta: N. Tessitori Nóra. II. közlemény	38
Mit beszélnek a harangok?	41
Váratlan látogató a nyuszi-társaságban. Rajz	41
Öcsike repülni tanítja a csösz bácsit	42
Tamás érdeklődik. Csevegés	44
A kis falióra. Vers. Irta: Gara Ákos	45
Egy szegény fiu története. Elbeszélés. III. közlemény. Irta: Dánielné Lengyel Laura	46
Elek nagyapó üzeni	47
Fejtörő	47
Itt az újesztendő	48

A
gyermeknek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BÖRGYÁR r.-t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDÜ

GÉPSZIJAKAT

Gödörccserzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!

Tartós és izléses cipők
a Halász Mór r.-t.-nél kaphatók Szatmáron!

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.
Lucacu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonszalkákat, írőkészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútor- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénhegesztést, gépek, csillárok, mindenféle fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrászínezését.

Rókát

és más szőrmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

Szűcsöknek
árkedvezmény!

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

A KOLDUS CSALÁD.

(Jankó János rajza.)

Nyissatok, ó, nyissatok ablakot,
Juttassatok egy-két jó falatot!

Ó, ha ajtót is nyitnátok,
Ezer áldást mondanánk rátok!

EMLÉKKÖNYVBE.

Koldust ha látsz, — és látsz bizonynal —
Ajtód s szived ne légyen zárva;
Fejed ne fordítsd el iszonnal,
Mert rongyos, piszkos a ruhája.

Ki volt, mi volt? — ne tudakoljad,
Fájdalmait ezzel is tetézve,
S amit ad jobbkezed, úgy adjad,
Hogy balkezed ne vegye észre.

Gondold, hogy e szegénynek is volt
A földi jókban része dúsan;
Hogy volt idő, mikor az égbolt
Ő rája sem borula búsan.

Gondold: a sors, mely változékony,
Király is lett már koldus, árva...
Más bűja iránt légy fogékony,
Ajtód s szived ne légyen zárva!

Benedek Elek.

Félszájú.

— Irta: Balázs Ferenc. —

Volt egyszer egy fiú; hát hogylene lett volna. Ha nem lett volna, miről is szólna a mesém? Ugy hívták ezt a fiút, hogy Félszájú. Azért hívták úgy, mert félszájjal is éppen eleget beszélt. Aztán meg azért, mert a félszájával igazat szólt, a másikkal pedig mindent meghazudtott. S az a félszája volt a nagyobb, amelyen a hazug szó csöpögött, mint lyukas házfedélen az esőlé.

Félszájú iskolába járt, hogy a jó emberek becsületet és igaz szót mérjenek reá. Ő azonban minden mérték alól kibujt. Nem fogott rajta sem a szép szó, sem a vessző.

Délelőtt az iskolában kukoricán térdepelt, mintha leste volna, hogy mit álmodnak tavasztajt a kukorica szemek. De azért délben dicsekedve jött haza s akkorát hazudott az édesanyjának, mint amekkorára megnő a kukoricaszem, ha tavasszal földbevetik, háromszor megkapálják; eső reácsorog, napfény reá kacag s jóbarátságban van a földdel. Azt mondta:

— Édesanyám, hallja-e? Ma megdicsért a tanító ur.

Édesanyja már tudta, mit higgyen. Azt felelte neki:

— Más ember fia ilyenkor az orcáján pirul örömeiben. De neked, fiam, miért a két térded piros?

— Szaladtam, megbotlottam, elestem. De mégis hamarabb értem a körtefáig, mint a Sánta Marci, — toldotta meg a szót Félszájú a nagyobbik félszájával.

Édesapja hiába szidta, édesanyja hiába sirta, mondjam-e tovább? — hamarabb kinőtt az elsemvetett virágmag, hamarabb hullott eső a naptól, hamarabb szárított utat a csorgó eső, mint befoldotta volna Félszájú a szája nagyobbik felét.

Egy délután leszaladt a patakra játszótársakat keresni. Egy vízbehajló szomorú fűz alatt három kis gyermeket talált, akik éppen malmot építettek. Bicskával lapátkereket faragtak s két kis ágasfát szúrtak a földbe. Azokra rátették a lapátkereket; öröm volt nézni, hogy forgott-kopogott. Félszájú közibük szólt:

— Aztán mit őröl a malmotok?

A gyerekek felelték:

— Kavics-szemekből kőlisztet. Fekete kőlisztből lepényt sütünk. Fehér kőlisztből kalácsot.

— Hát egyebet nem őröl-e?

— De igen; este, ha kigyúlnak a csillagszemek, csillagokat. A csillaglisztből olyan kalács lesz, amilyent a király eszik egyszer esztendőben, piros pünkösöd napján. S ha ad Isten elég vizet, a holdat is megőröljük.

Félszájú teleszájjal kacagott:

— Azért mondjátok, úgy-e, hogy elhiggyem? No hiszen; ha ez a kis malom csillagokat őröl, akkor az én malmom a napot őrli meg. Hogyha ez a malom kavicsszemet őröl, akkor az én malmom drágagyöngyöt őröl.

A gyerekek eltátották a szájukat:

— Miféle malmod?

– Hát amelyik ott van a Zöld szigeten.
 – Miféle Zöld szigeten?
 – Hát amelyik a Fekete folyó közepén van.
 – Miféle Fekete folyó közepén?
 – Amelyik a Szakállas hegyen túl van.
 – Jaj, vezess el oda, Félszájú! Messze van-e a Szakállas hegy?
 – Bizony messze, nagyon messze. Hét nap s hét éjjel visz oda az ut. Hét csizma kopik el addig s hét tarisznya pogácsa fogy el.
 – Nem baj, Félszájú, vezess bennünket oda. Mit örül az a malom?

– A vizet őrli meg. Az egyik malomkerék mellől csorog a tej, a másik mellől a bor. De nagyon messze van, nem vihetlek el oda.

– Nem fáradunk el, csak lássuk azt a malmot. Nem éhezünk meg, csak jussunk el odáig.

A gyerekek ott hagyták a kis malmot, amely kavicsszemekből kőlisztet őrölt s körülállották Félszájút csillogó szemekkel. Maguk előtt látták a Szakállas hegyet, azon túl a Fekete folyót, annak közepében a Föld szigetet s rajta a malmot, amely a vizet őrli, s egyebet sem akartak, mint hogy rögtön útnak induljanak.

Bezegg megijjedt Félszájú, amikor észrevette, hogy a gyerekek komolyan vették azt, amit nekik mondott. Ugy kezdett zúgni előtte a világ, mintha malomkerekek közé dugta volna a fejét. Tanakodni kezdett magában:

– Megmondjam nekik, hogy hazudtam? Hogy nincs Szakállas hegy, Fekete folyó, Zöld sziget s Vizőrlő malom? Akkor kinevetnek, megharagudnak s talán meg is vernek.

Inkább mentegetőzni kezdett:

– Elvezetnélek én benneteket nagyon szívesen s indulhatnánk akár ebben a szent percben is, de mit tegyek, amikor nincs se tarisznyám, se pogácsám?

– Varrunk neked, sütünk neked.

– Nem mehetek, mégsem mehetek. Nincsen csizmám, egy sincs, nemhogy hét volna.

– Kerítünk neked.

– Hiába lesz csizmám, úgysem indulhatok.

Fáj a lábam, fáj a térdem, járni sem tudok.

– Hátunkra veszünk, úgy viszünk.

– De tudtok-e türelmet enni a Fekete folyó partján? Álló délben érünk oda. Nappal

senki a vizet át nem ússza. Meg kell várni az estét, hogy keljen föl a hold, fesse a vizet ezüstösre s igya ki minden cseppjét. Akkor száraz lábbal át mehetünk rajta. De addig mindenki türelmét egye.

– Van türelmünk, hogyne volna.

– Hát hallgatni tudtok-e? Hetednapra álló délben érünk oda. A Fekete folyó partján fűbe kell heverni, minden szót megtiltani, mert az aranytollú madarak akkor megijjednek s világga repülnek.

– Miféle aranytollú madarak?

– Hát amelyek ott fészkelnek a Vizőrlő malom eresze alatt s vizet és bort isznak. S megrebbenek, ha emberi szót hallanak.

– Tudunk hallgatni, hogyne tudnánk!

Félszájú kifogyott a mentegetőzésből s akkor el kellett indulni. A gyerekek a hátukra vették, hoztak neki hét csizmát, hét tarisznya pogácsát s megindultak. Mire a falu végére értek, velük volt a faluból minden gyermek. Lár-mázva, hangosan, boldogan mentek neki a hegynek s kiáltozták:

– Szakállas hegy!

– Fekete folyó!

– Zöld sziget!

– Vizőrlő malom!

Csak Félszájú nem örvendett egyedül. Neki elszorult a szive s keserves szemrehányással, önváddal kinozta magát:

– Jaj, mi lesz most? Hét napig tart az életem. Akkor elvágják, mint a fonalat, ha összegubancolódott. Miért is hazudtam?!

De azért mutatta a jókedvet. Az első nap még a társai hátán utazott, de akkor leszökött a földre s azt mondta:

– Meggyógyult a lábam.

A gyerekek ennek még jobban örültek. Körülugrándozták Félszájút s úgy nevettek, mint száz ezüst csengettyű. Ki nem fogytak a kérdésekből:

– Messze van-e még a Szakállas hegy?

– Magas-e a Szakállas hegy?

– Vér folyik-e a Fekete folyóban?

S Félszájú felelt nekik:

– Messze bizony. Még öt nap, még négy nap. Holnap megérkezünk.

– A Szakállas hegy fehér, mint az öreg

emberek. Ott a fű nem zöld, a virág nem tarka, a föld nem barna, hanem fehér, mint az ártatlan ember lelke.

– A Fekete folyóban nem vér, hanem könny folyik. Azért fekete, mert sötét erdők alján, nehéz bánatsziklából, fekete, fájdalmas őszakán eredett.

Aztán egyszerre csak azt kellett mondania:

– Ma délre megérkezünk. Erdőn kanyargó ösvényen átfutunk: előttünk lesz a Szakállas hegy.

A gyermekek örömujjongásban törtek ki, s ekkor Féluszájú megreszketett. Homlokát nehéz verejték verte ki, szemébe kikönyökölt a félelem s a lábai megreszkettek. Megállott.

– Meg kellene mondanom, hogy hazudtam nekik, becsaptam, kijátszodtam őket. Most még lehet, hogy megbocsátanak. Látniok kell, hogy megbántam, amit tettem és sohasem fogok többé hazudni. De ha nem én mondom meg nekik, hanem ők jönnek rá, akkor keserves sor-som lesz. Megölnek nagy haragjukban.

De nem tudott határozni. Nem merte megkezdeni a szót. Nem tudta kiejteni az elsőt, amelyet kövessen a többi, bűnvalló sereg. És tehetetlen kétségbeeséssel indult a társai után.

Aztán végére értek az erdei ösvénynek. A fák között már bekandikált a napfény. Féluszájú elsápadt.

– Most fogok meghalni, – suttozta és könycsepp gördült le az arcán. – Soha nem fogok hazudni, csak most az egyszer megmeneküljek. – Ezt már úgy mondta, mintha imádkoznék.

– Soha nem fogok hazudni, – kapaszkodott görcsösen a gondolatba s eszébe jutott, hogy ezt már ezerszer megfogadta. De érezte, hogy ez a mostani komoly, szent fogadás, nem olyan, mint a többi, szájából kiszaladt szavak. – Csak most az egyszer megmenekülne!...

A gyermekek az ösvény végére értek s boldog izgatottsággal tátották ki a szemüket. S akkor egyszerre örömujjongásban törtek ki:

– A Szakállas hegy!

Csakugyan, a Szakállas hegy ott állott előttük hófehéren, mint az ártatlan ember lelke. Buján nőtt rajta a fehér fű; a fehér virágok szembekacagtak a nappal és a föld olyan volt, mintha ingbe öltözött volna.

Nosza, föl a hegy tetejére! Mintha nem állott volna a lábukban hét nap gyaloglása, a gyermekek egy szempillantás alatt fönn teremték a hegy tetején. S akkor újra felkiáltottak:

– A Fekete folyó!

– A Zöld sziget!

– A vizörlő malom!

– Az aranytollu madarak!

Aztán egyszerre elcsendesedtek. Eszükbe jutott, amit Féluszájú mondott. Szót tiltsanak meg, mert az aranytollu madarak nem szeretik az emberi hangokat. Álló délben érkeznek meg, heveredjenek fűbe, hallgassanak s türelmüket egyék. Mint báránysereg, amelyet csorgós eső végig vert, a gyermekek közel húzódtak egymáshoz, fűbe heveredtek s némán bámulták a feketén hömpölygő habokat, hallgatták a Vizörlő malom lapátolását. Így várták az estét.

Az este még a hegyeken tulidőzött a csil-lagokkal. De egyszer eszébe jutott s betakarta a Vizörlő malmot, a Zöld szigetet, a Fekete folyót s e Szakállas hegyet fekete köpenyegével. Feljött a Hold is. Meghintette a vizet ezüsttel s kiitta. A Fekete folyó medre üresen maradt. A gyermekek fölállottak, egybesereglettek s bele-ereszkedtek a szárazon maradt folyó-mederbe. A Zöld sziget előtt megállottak. Valami csodás, gyönyörű hang ütötte meg fülüket. Aztán egy-szerre fölujjongtak:

– Az aranytollu madarak énekelnek!

Ugy énekeltek, mint mikor száz arany csen-gettyü közé játékos szél fű. A holdból a Fekete folyó cseppjei lassan aláereszkedtek. Olyan volt az ég, mint óriási hárfa, amelyen valaki látha-tatlan ujjakkal kísérő dalt zengett az aranytollu madarak énekéhez.

Féluszájú ott állott a sziget csucsán és büsz-kén nézett körül:

– A Vizörlő malom vasra épült ezüst fa-lakkal, a teteje átlátszó gyémánt.

A gyerekek odaszaladtak a Vizörlő malom-hoz s kiáltották:

– Az ezüst falak!

– A gyémánt fedél!

Féluszájú folytatta:

– A pincében három zsák. Az egyikben ezüst pénz, a másikban arany pénz, a harmadik-ban drágakő. Azt mind nektek adom.

A gyermekek lerohantak a pincébe s fölcipelték a három zsákot:

- Ezüst pénz!
- Arany pénz!
- Drágakő!

Aztán kiszórták a földre a sok-sok kincset. Turkáltak benne. Majd ott hagyták mellette őrzőkül a halványodó holdsugarakat s beszaladozták a kis szigetet.

Félszájú egészen nyugodt volt:

– A boldog országba érkeztünk, ahol minden szó teljesül. Ahol a Hazugság Igazsággá válik. Itt nem is lehet hazudni. Akármit mond az ember, minden igazzá válik.

És odafutott a gyermekekhez, leheveredett a földre eléjük és szavalta:

– Balra a malom mögött nagy virágerdő. Ott a virágok akkorára nőttek, mint nálunk az erdei fák. A méhikék akkorák, mint nálunk a bányások.

A gyerekek arra rohantak. Ugy volt.

– Jobbra mély kút, amely a föld belsejébe vezet. Ott hallani lehet, mit beszél a föld. Mikor a föld örül, akkor megmelegedik a szive s idefönn tavasz van, virágok nyílnak. Akkor a mély kútból a föld kacagása hallatszik. Amikor a föld elszomorodik, idefönn megered az eső, s akkor a mély kútban hallatszik a föld feltörő zokogása.

A gyermekek ezt is megnézték. Ugy volt.

És így telt el egy nap, két nap, hét nap.

Egyszer a gyerekeknek eszükbe jutott valami. Összenéztek, elkomolyodtak és megkérdezték egymástól:

- Vajjon mit csinál most a mi kis falunk?
- Édesanyánk, édesapánk...
- A kis patak...
- A kavicsörlő kis malom...

S egyszerre felállottak és odamentek Félszájúhoz:

- Vezess haza, Félszájú. Hazakiváncozunk.
- Itt hagynátok a vízörlő malmot?
- Itt hagyjuk.
- A mély kútát?
- Azt is.

Félszájú ekkor beleegyezett:

– Akkor nem bánom. Menjünk.

Megvárták az éjjelt. A hold feljött s telehintette a vizet ezüsttel. Mint szomszéd ember,

kiitta a Fekete folyót. A száraz mederben a gyermekek átláboltak a Szakállas hegy oldalára. A Szakállas hegy a hold fehér fényében úgy ragyogott, mint az igaz ember homloka.

Félszájú még mindig rendelkezett:

– Ott, a fehér virágú bokor mögött ezüstös vándorbotot találtok. Az az én botom.

A botot megtalálták. Odavitték.

Följebb értek a hegyen.

– A fehér sziklában kis üregben ezüst furulya van elrejtve. Az az én furulyám.

A furulyát is megtalálták, odavitték.

Most fölérték a hegy csúcsára. Ereszkedni kezdettek lefelé. Aztán elérték a zöld lombú kis erdőt, a kanyargó ösvényt. A gyerekek sietve szaladtak az ösvényre. Félszájú újra rendelkezni akart:

– Ott a vén faóriás mellett...

Akkor hirtelen elvágta a szót, visszakergette, megfojtotta. Valami eszébe jutott s elhült a homloka.

– Minden szavam igazzá vált a Zöld szigeten, a Fekete folyó medrében, a Szakállas hegyen. Mert Boldogországban voltunk, ahol minden szó igazzá válik. Ahol nem lehet hazudni, mert a hazugság is beteljesedik. De most elhagytuk Boldogországot... Most nem válik a Hazugság Igazsággá. A Hazugság Hazugság marad...

S a gyermekek megkérdezték:

– Mi van a vén faóriás mellett?

És Félszájú csendesen válaszolta:

– Nem tudom. Menjetelek oda és nézzétek meg.

És nem mert többé hazudni. Nem merte megpróbálni, hogy vajjon mi történik a szavával. Nem akarta, nem merte megkockáztatni azt a pillanatot, amikor azt mondja:

– Ott a vén faóriás mellett százlevelű virág.

S a gyermekek odamennek, keresik és nem találják a százlevelű virágot. És akkor azt mondják:

– Hazudtál, Félszájú. A vén faóriás mellett nincs százlevelű virág. Hazudtál!

Félszájú hallgatott. Szótlanul követte a gyermeksereget.

Hetednapra hazaértek. A füstölgő kéményü

házak várták a gyermekeket. Félszájú is hazament.

Mikor megkérdezték tőle, hogy merre járt, azt felelte:

— Nem mondom meg, mert úgy sem hinnétek el, én pedig nem akarom, hogy azt tartsátok rólam: hazudok.

S hiába faggatták, nem felelt.

De az is igaz, hogy soha többé hazug szót ki nem ejtett száján. Mindig az igazat szólta. Őszinte volt, mint a nyílt ég.

Az emberek elfelejtették a régi nevét és ezután így szólították:

— Igazszájú!

Hóha, hóha, hóha!

Ha még egyszer gyermek lehetnék!

Kicsi szánkómra ha ráülhetnék!

Hogy kiáltanám: hóha! hóha!

S megfürödném jó puha hóba.

Százszor kimennék hegytetőre,

Lent lennék ismét egy-kettőre,

Óh, ha még egyszer, bárcsak egyszer...

Megköszönném azt ezeregyszer!

Tökmacg király.

Sugori és Biri, a szénégető kecskéi.

(Igaz történet a kecskék és szénégetők életéből.)

— Irta: N. Tessitori Nóra. —

II.

— Ugyan, ugyan, komámasszony — mekegett feddő hangon a bölcs és jószívű Sugori, a kecskekolónia kedvence, nem szégyenli magát, hogy ma, a kecske-kultúra XX. századában származási különbségeket feszeget! Ma, amikor a kecske-egyesület folyton az egyenlőséget és testvériséget hirdeti! Csak ne hencegjen, kedves komámasszony, — nagyon jól emlékszem a maga édesanyjára: éppen mikor engem idehoztak, ott találták az országuton, amint hazátlanul barangolt és egy nappal később az árokban szülte meg magát.

— Csitt! Pszt! — mekegett vissza sziszegő dühvel a Juli anyja, — ne olyan hangosan, mert meg találja hallani Csiki!

— „De bizony én egész hangosan kikiáltom az egész kecsketábornak, — hogy maga drágalátos komámasszony az árokban született!

— „Végem van! — mekegett dühtől tajtékozva a Juli anyja, mikor meglátta, hogy e szavakra Csiki, az előkelő, szürke kecskeifju finnyás arcfintorral mérte őt

végig és elszegődött egy karcsu tarka kecskehajadonhoz.“

— Ezt megkeserülöd, Sugori! — mekegte rekedten a Juli anyja, — és nagy ugrásokkal berobogott az erdő belsejébe.

Sugori is ennivaló után nézett s messze maga mögött hagyta a gidáit.

A Juli anyja, akit Birinek hívtak, rettenetes cselt eszelt ki.

Elkezdte utánozni a Sugori lány, reszketeg, vékony mekegését az otthagytott gidái felé mekegve, akik vidám ugrándozással indultak a hang irányába, amit anyjukénak véltek.

Szegény Sugori mitsem sejtett és éppen egy zuhogó vizesés mellé került legelészs közben, aminek zugásától nem hallott.

Biri, a Juli anyja mind beljebb és beljebb vonult a rengetegbe, folyton maga után csalogatva a gidákat a Sugori hangját utánozva, s a gidácskák türelmetlen mekegéssel követték.

— Meee, — meee, — hol vagy anyuci?

— Meee, meee, — ne bujj el, elfáradtunk.

De Biri csak csalta, csalta őket mind beljebb és beljebb, egészen egy sziklamedély széléig, azt remélvén, hogy a néhány napos gidácskák, akik még nem szokták meg az ilyen meredekséget: beleszédülnek a mélységbe, mely egy feneketlen tóban végződött.

Itt ő gyorsan irányt változtatva egy rövid erdei ösvényen lefelé csörtetett – otthagya tanácstalanul a tájékozatlan gidákat, akik fájdalmas tremmolóval mekegtek és nem estek ugyan bele a mélységbe, mert a kecskeosztón ettől megmentette őket, – de ellenkező irányban a szénégető teleppel, – mind beljebb és beljebb hatolt az ismeretlen rengetegbe.

Sugori, – miután jól teleette magát, – duzzadt tőgggyel, boldog lejtéssel indult lefelé, hogy megszoptassa a kicsinyeit.

– Mici, Pisti! – mekegte szigoruan, – hova bujtatok? Vélem ne incselkedjete! – meee! meee! kiabált bosszankodva, hogy ismét elkószáltak valamerre, amint szokták.

De máskor az első reszketeg mekegésére ficánkolva ugrándoztak feléje s vad önzéssel rohantak neki duzzadt emlőinek.

– Hátha lementek a libákat bámulni – morfondirozott magában Sugori, mert emlékezett, hogy az első napokon milyen tágrameredt szemmel bámulták a grófi uradalom libáit, amelyek 200 – 300 lépésnyire innen egy sekély folyóban szoktak lubickolni és egyikük a csőrével meg is csipkedte a megrémült gidákat, s azt mondta nekik:

– Gááá! gááá! Mit bámultok?

Leszalad a folyóhoz: a gidák sehol. Mekeg, mekeg hangosan és ijedten nézve jobbra-balra, – sehol semmi felelet!

Ekkor egy hangos nevető mekegést hall! Hát látja, hogy Biri, a Juli anyja majd megpukkan nevéttében!

– Mit nevensz, te cudar, te árokban született! Talán te dugtad el a gidáimat, hogy bosszants! – mekegte sirástól re-

megő hangon Sugori és nekiment szarvával a Biri hasának.

De az elugrott a dőfés elől és még kajánabbul mekegett.

– Felfoglak jelenteni a kecskefőnök-nél, ha be nem vallod, hogy hova rejtetted el a gidákat!

Erre Biri mama úgy megijedt, hogy lélekszakadva menekült az erdő sűrűjébe, mert tudta, hogy milyen fájdalmas öklelésekkel jár a kecskefőnök büntetése, aki egy királyi méltóságú bakkecske volt, s akiért az összes kecskeleányok és kecskeasszonyok bolondultak, de aki nagyon szigoruan szolgáltattott igazságot vétkes esetekben.

Vaszi bácsinak, a szénégetőnek feltűnt, hogy Sugori milyen fájdalmasan mekeg és majd kicsordul a teje a tőgyéből, de nincsenek mellette a gidái. Nosza, rajta, legelőször is megfejte Sugorit, mert tudta, hogy megfájul a tőgye, ha nem szopják ki belőle, vagy nem fejik ki belőle a tejet.

Sugori fájdalmas, de jóleső mekegés-sel engedte. Aztán maga mellé vette Vaszi bácsi Anucát és Mitrut, akik kétségbeesve keresték a gidákat és elindultak az erdőbe Sugorival együtt, megkeresni őket.

Mennek, mennek, mendegélnek, keresik, keresik, minden bokorba benéznek: nem alszanak-e ott vajjon?

Sugori folyton mekeg, mekeg, mekeg, bűgő, epedő, fájó tremmolóval.

De a gidák nincsenek sehol, sehol!

Már alkonyodik, nagyon mélyen bentjárnak a sűrűségben, az eső is elkezd esni, de a gidák sehol, sehol! Mit csináljanak?

Vaszi bácsi visszafelé indul a két gyermekkel, akik közül Anuca már pityeregni is kezd a gidák miatt – és próbálja hívni maga után Sugorit is – vékonyított, becéző hangon, a gyermekekkel együtt:

– Sugori! Sugori! Sugori! Sugori! Sugori! – De Sugori nem mozdul.

Megismétlik. Közelednek hozzá. Megfogják a szarvát. Sugori nem megy. Hanem előre szalad.

A zápor megered, zuhogva ömlik az áldás. Mennydörög. Villámlik.

Vaszi bácsi káromkodik. A két gyermek fázik.

— Hopp! — jut eszébe Vaszi bácsinak. — Hiszen itt van a Nikoláj bátyám kunyhója, nem messze, odaszaladunk adig, amig eláll a zápor.

Futólépésben balrakanyarodnak, közben Sugorit is hívogatják, de az nem törődve záporral, villámmal, mennydörgéssel, csak megy előre, előre.

Vaszi bácsi, Anuca és Mitru már odaértek a Nikoláj bácsi kunyhója elé, aki bent éppen pulizskát kavart és rosszalólag csóválta a fejét, amikor elmondták neki a történetet. Nikoláj bácsi agglegény volt.

A párolgó pulizskát aztán feltálalta frissen fejt kecsketejjel és jóízűen eddegéltek, amig a zápor elállt. — De már olyan sötét volt, hogy nem mertek vissza indulni és ott aludtak Nikoláj bácsinál mind a hárman. — Sugorit megpróbálták visszahívni, de csak fájdalmas mekegése válaszolt a távolból.

Otthon pedig a Vaszi felesége: Násztázia egész éjjel nem tudott a nyugtalanságtól aludni, folyton ki-kinézett az éjszakába s hangosan kiabálta felváltva az ura és gyermekei nevét — hiába. — Reggelfelé elnyomta az álmot, azt álmodta, hogy mindhárman beleestek a meredélyről a feneketlen tóba.

Amikor reggel Vaszi bácsi, Anuca és Mitru frissen és vidáman felébredtek és megitták a Nikoláj bácsi által már megfejt kecsketejet, elindultak ismét a Sugori keresésére.

— Sugori! Sugori! Sugori! Sugori! — kiabáltak mindhárman vékony, hívogató hangon.

Sehol semmi hang.

Tovább mentek és egy idegen szénégető kunyhójához érnek s kérdezősködni. Az nevetve vezeti őket a kecskeólba: hát ott szopik vidáman a két kis gida: Mici és Pisti egy idegen kecskeanya tőgyéből, farkcsóválva.

Vaszi bácsiék nagy álmélkodva nézik, mire az idegen szénégető elmondja, hogy azelőtt való nap este, amikor megeredt az eső, hívogatni kezdte a künnelegelésző kecskenyáját, hát látja, hogy két kis idegen gida van köztük, s mivel volt egy olyan anyakecskéje, akinek a gidái halvaszülettek a napokban s az bánatában folyton mekegett, alája tette a két kis jövevénygidát a sötétben, s azok nem tudták, hogy ez nem az ő anyjuk s az anya meg azt hitte, hogy ezek az ő gidái.

Na most volt öröm! Megvannak a gidák! — De ott van mellette a bánat is, mert Sugori nincs sehol!

Mennek, mennek, az egyik kis gidát Vaszi bácsi, a másikat Mitru vitte a karján, — hívják vékony hangon:

„Sugori! Sugori! Sugori!”

Erre egy fájdalmas mekegést hallanak. A hang irányába mennek: hát szegény Sugorinak az egyik lába beleszorult egy fa repedésébe, ahová talán aludni bujt be éjjel. Odafut Vaszi bácsi, leteszi a gidát, kiszabadítja és Sugori könnyező mekegéssel fogadta hasa alá elveszett kis gidáit, akik uj mohósággal láttak neki az este újból megduzzadt tej-forrásnak.

Vidám ugrándozással kísérték gazdáikat lefelé s amikor délfelé hazaértek: a Vaszi bácsi felesége kisírt szemmel nevetett, a kecskék pedig örömmenpet rendeztek; egy fiatal erdő fiatal fának hajtásait áldozva fel lakomául, — a megkerült testvérek tiszteletére.

Biri, a Juli anyja, akit azalatt a kecskefőnök jól felöklözött, (miután a Sugori-partiak elpanaszolták az eseményeket neki), — most szégyenkezve kért bocsánatot Sugoritól, aki azzal a feltétellel megbocsátott Birinek, ha a Dráku és Juli házasságába beleegyeznek.

Biri bűnbánóan és örömmel egyezett bele, mert ő is nagy szenvedéseket állott ki a Sugori és gidáinak távolléte alatt. — Ugyanis: Dráku és Juli bánatukban elbujdostak és csak másnap reggel kerültek elő,

miután a Vaszi bácsi felesége: Násztázia néni megtalálta őket egy sziklabarlangban, egymásmellé simultan aludva.

Néhány hónap múlva Biri mama nagymama lett, mert Juli szép fekete gidákat hozott a világra. Sugori pedig újabb ikrekkel ajándékozta meg férjét, Gyorgyicát

és keresztanyának annak az idegen szénégetőnek a kecskéjét hívták meg, aki egy éjjel oltalmába vette a Sugori gidáit és akinek azóta szintén ikrei születtek.

E nagy esemény óta teljes a béke és egyenlőség a kecskék világában.

VÉGE.

Mit beszélnek a harangok?

A mi városunkban öt harang is felelget egymásnak ünnepnapokon. Idegen ember nem igen érti a szavukat, de értjük mi.

A reformátusok új templomának a harangja kezdi s ezt újságolja:

Új hirt hal-lék,
Új hirt hal-lék,

Mindjárt kérdi az unitárius templom nagyharangja:

Mit hal-lál?
Mit hal-lál?

A katolikus templom harangja felel, mert ez is hallotta:

Drá-ga bú-za,

Drá-ga bú-za.

Hiszen, sopánkodik is erre a zárda vékonyszavú harangja:

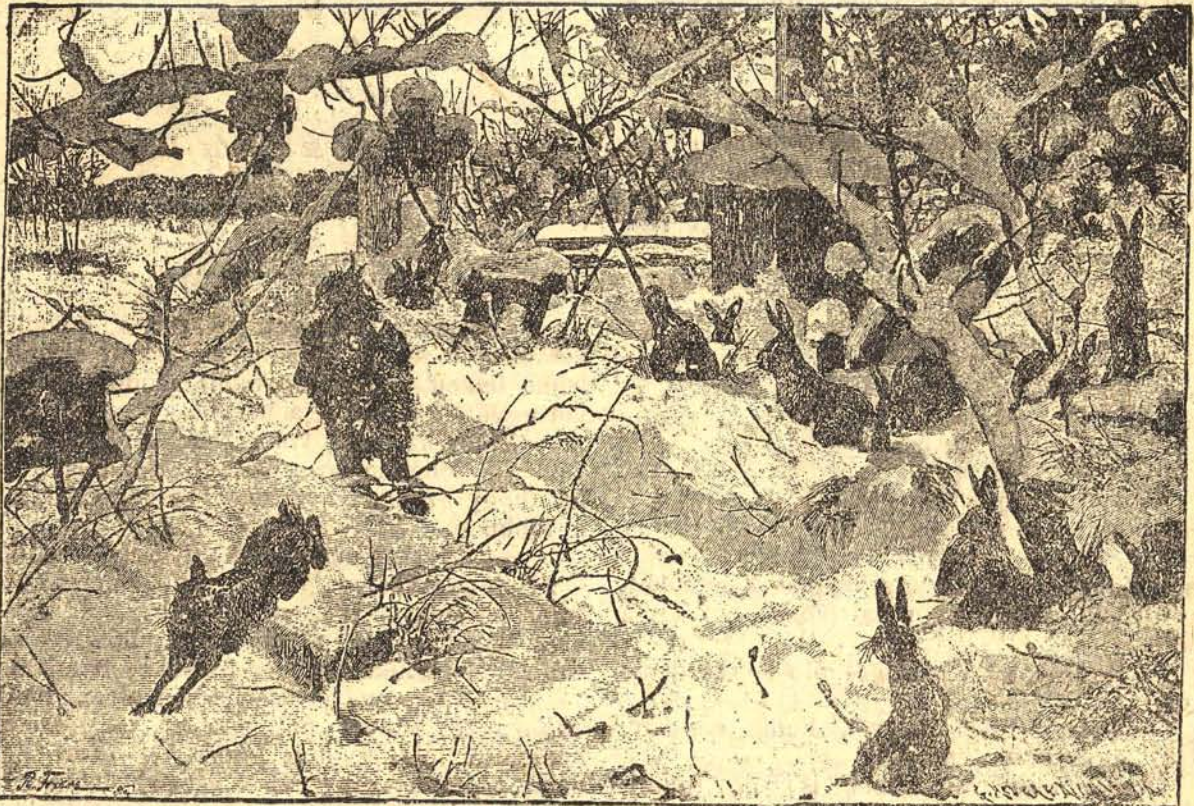
Mit csi-ná-lunk?
Mit csi-ná-lunk?

Mindjárt kész a lutheránus harang a jótanáccsal:

Kérj köl-csön,
Kérj köl-csön,

Úgy-e, gyerekek, az volna jó, ha egyszer azt újságolnák a harangok, hogy:

Ol-csó bú-za,
Ol-csó bú-za.

Váratlan látogató a nyuszi-társaságban.

Öcsike repülni tanítja a csősz bácsit.

Öcsi meg Andris gyönyörű új labdát kapta ajándékba Stánci nénitől. Nagy a gyanam, hogy Stánci néni nem szeretetből volt ilyen bőkezű, hanem ravaszul kigondolta, hogy a labdával bizonyosan a szabadba kíváncznak a gyerekek s akkor nem jut eszükbe többé, hogy tigrissé alakítsák át az ő kedves és nagyeszű Pufikáját.

Hát ezt jól gondolta Stánci néni, a gyerekeket ettől a naptól fogva ebédre is, vacsorára is alig lehetett hazazavarni a Városligetből.

Hanem egyszer csak gyanusan korán kerültek haza. Erősen el volt szontyolodva mind a kettő.

— Mi történt veletek, gyerekek? — kérdezte rosszat sejtve az anyus — hogy lehet az, hogy már itthon vagytok?

Öcsike eddig férfiasan viselkedett, hanem anyus szavára nem bírta tovább: hangos sirásra fakadt.

— A csősz bácsi, a csősz bácsi! — mondta zokogva.

— Mit csinált a csősz bácsi? — kérdezte anyus. — Csak nem vert meg?

— Nem, — felelte Öcsi helyett Andris — hiszen ha még megvert volna! De elvette a labdát.

— A Stánci néni labdáját? — kiáltott fel anyus.

— Azt, azt.

Most már Öcsi kezdett beszélni.

— Képzeld, anyus, azt mondta, hogy a fűbe dobtuk a labdát. Pedig még nyáron se volt ott fű, nemhogy most lett volna. És azt

mondta, hogyha még egyszer meglát bennünket, úgy kiröpít onnét, hogy a lábunk se éri a földet.

— Honnét, a Városligetből? — kérdezte anyus.

— Nem, a füves helyről. Pedig hát nem volt ott egy sál fű sem.

Öcsike még vacsorázni is alig tudott, egyre az elveszett labda miatt kesergett, for-

ralta a kegyetlennél-kegyetlenebb bosszuterveket a csősz bácsi ellen. Levetkőzött, rendberakta a ruhácskáját, ahogy szokta s mikor az ágyába bujt, odaszólt Andrisnak:

— Majd megtanítom én repülni azst a csősz bácsit, aki ki akart repíteni minket a füves helyről.

— Hogy tanítod meg repülni? — kérdezte Andris.

— Azst még nem tudom, de majd csak kieselek valamit, — szólt és elaludt.

Másnap kora reggel, mikor az egész házban senki sem volt még ébren, fölkelte Andrist.

— Te Andris. Van nekem egy nadselü gondolatom.

— Nem várhatnál még egy kicsit azzal a nadselü gondolattal? — kérdezte ásítózva Andris.

— Nem, nem, egy percig sem várhatok, musáj, hogy medsőkjünk, mielőtt anyusék föl-ébrednének.

— Megsőkjünk?

— Igen, igen. Csak öltözzél gyorsan, azstán gyerünk, utközsben majd elmondom a többit.

Andrisnak nem igen tetszett a dolog, de hát mert ő semmi jónak nem szokott elrontója lenni, felkelt, csöndesen felöltözködött és Öcsivel együtt kilopózott a házból.

Mikor az utcán voltak, megkérdezte:

— Nohát mi az a nadselü gondolat? Félek, hogy ez még rosszabbul fog végződni, mint a többi.

— Majd megtudod, csak gyere, — mondta Öcsi és gyorsan megindult, kifelé a városból. Akár hiszitek, akár nem, gyerekek, a két fiu meg sem állt, míg a rákosi repülőtérre nem ért. Ottan találkoztak egy aviatikus bácsival.

— Nini, ezen a bácsin éppen olyan szvetter van, mint amelyet mi kaptunk az amerikai missziótól, — mondta Andris. — Kár, hogy nem tudtam, hogy ide vezetsz, felvehettük volna a szvetterünket, meg a fejjvédőnket s

megkérhettük volna, hogy engedjen felülni a repülőgépre. Beálltunk volna aviatikus inasnak.

– Hiszen éppen ez volt az én nadselű gondolatom is, – mondta Öcsi, – csak hogy a

svettert nem vehettük föl, mert anyuska felébred, ha a szekrényben kotorásni kezdünk. Majd felfogadnak inasnak így is, ne félj.

Azzal már ott is állott az aviatikus bácsi előtt és szépen megkérte: Engedje meg, hogy felüljenek a masinájára, mert „egés életükben” mindig nagyon szerették a repülőgépeket.

Hogy, hogy nem, jókedvében találták az aviatikus bácsit s az szépen beültette egyiket a pilóta, másikat a megfigyelő ülésébe.

Na hiszen egyéb se kellett Öcsinek!

Amint a pilóta egy kicsit félrefordult, elkezdte tapogatni, fogdosni, billegtetni a gépnek mindenféle csavarait, fogantyuit, billentyűit – addig s addig, hogy egyszerre csak megindult velük a gép, egy darabig szaladt a mezőn, aztán huss! – nagy berregéssel felszállott a levegőbe.

Szegény pilóta, tépte a haját és szaladt utánuk, no de hiszen szaladhatott már. Egy pillanat múlva észrevették, hogy a Városliget fölött járnak.

– Nézs csak lefelé, – mondta Öcsi. – Ugy is te üls a megfigyelő helyén. Nem látod-e azst a csőst, aki a labdánkat elvette?

– Látok valami sapkás embert szunyókálni egy padon, – mondta Andris. – Ez lesz az, most már megismerem a vastag bajuszáról.

– No, ha ez az, – mondta Öcsi – eresd csak le azst a hossu kötelet, ami ott van melletted. Ha jól láttam, egy nagy horog van a végén. Majd megtanítjuk repülni a csős bácsit!

Andris ugy is cselekedett, ahogyan Öcsike mondta és Öcsi – akár hiszitek, akár nem – olyan ügyesen kormányozta jobbra-balra a repülőgépet, hogy a horog egy kicsit kerengett, csavargott a csősz bácsi nyaka körül, aztán egyszerre csak belekapaszzkodott.

– Megvan-e már? – kérdezte türelmetlenül?

Megvan, – felelte diadalmasan Andris, aki a nyáron sokat halászgatott a Balatonban s tudta már, hogy mikor akad horogra a hal.

– No, ha megvan, akkor rajta! – mondta Öcsi és fölfelé kormányozta a gépet. Egy szempillantás alatt olyan magasan jártak, hogy szinte beleütköztek egy nagy felhőbe. Aztán megindultak a város felé. Szálltak, repültek a szélnél sebesebben s utánuk, alattuk szállt, repült a

horogra került csősz bácsi is. Hogy kiáltozott-e vagy nem, azt bizony nem hallották a csavar berregésétől, hanem azért Öcsike meg volt elégedve a bosszújával.

Ó jaj, tulságosan is meg volt elégedve. Nem tudta megállani, hogy – számárfület ne mutasson a csősz bácsinak.

– No, ugy-e, megtanítottalak repülni?

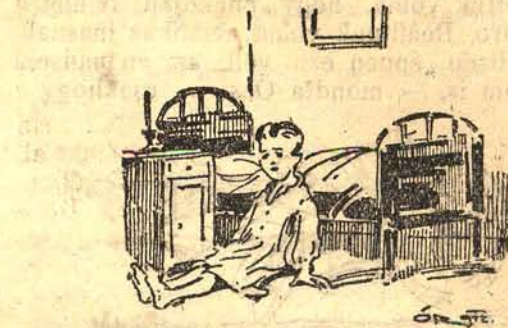
Hanem amíg mind a két kezével számárfület mutatott, persze eleresztette a kormányt, a gép lefelé billent, egy csöpp benzin valahogy rossz helyre talált csöpenni és óh szörnyűség! – rettenetes robbanás rázkódtatta meg a levegőt, a repülőgép dirib-darabra szakadt, Öcsi,

Andris meg a csősz bácsi hárman háromfelé repültek a levegőben.

– Ó, jajjaj, ki fogja ezentul nadselü gondolataival mulattatni a Cimbora olvasóit!

Zuhant, zuhant szegény Öcsike, – még talán máig is zuhanna a magas levegőégből, ha egyszerre csak nagy koppanással – föl nem ébred az ágyacskája előtt, hol ő rendesen fel szokott ébredni, ha valami nagyon elevenet álmodik.

Megtörölte a szemét, körülnézett, látta, hogy Andris édesen alszik mellette, gondolkozott egy darabig, hogy felköltse-e, – aztán szépen visszamászott az ágyába és mielőtt újra elaludt volna, azt suttogta magában:

– Azsért mégis nadselü gondolat volt ezs, hanem ha majd igazsán pilóta lesek, nem fogok – samárfület csinálni. **Elek nagyapó.**

Tamás érdeklődik.

(A kínai falról.)

Tamás: Bevallom, apus, hogy tegnap egy könyvet kihuztam a könyvtáradból és megnézegettem a benne levő képeket. Szeretnék róluk veled beszélgetni.

Apa: Mielőtt beszélgetésbe fognánk, nagyon komolyan figyelmeztetek, csak azokhoz a könyvekhez nyulj, amelyeket kijelölök neked. Nem titkolódom én előtted, de vannak könyvek, melyeket nem adhatok még kezvedbe. Ezeknek a képeit is hiába nézegeted. Majd ha nagy leszel, magad válogathatod magadnak az olvasnivalót. De most véletlenül olyat választottál, hogy magam is odaadtam volna. Ráismertem a könyvre, mert rosszul tetted vissza, nem a helyén áll. Szívesen meghallgatom, melyik kép jelentését nem értetted meg.

Tamás: Annyi mindenfélét láttam, hogy nem is tudom, hol kezdjem. Nagyon megbámultam például a könyvben a kínai nagy falat. Már egyszer olvastam róla, hogy a kínaiak fallal vették körül a birodalmukat és az idegenek elől elzárkóztak. Akkor azonban nem nagyon hittem benne. Lehetetlennek tartottam, hogy egy nagy birodalmat úgy bekerítsenek, mint egy várat, vagy várost.

Apa: Nem volt az egész birodalom körülkerítve, száz meg száz évre lett volna szükség, míg az egész birodalmukat bekerítették volna. Nem is gondoltak ilyesmire. Szörnyű nagy a kínai birodalom, hiszen lakosainak száma ma majdnem 400 millió. Többen laknak ott, mint egész Európában. Csak észak felől kerítették be országukat, mert arról fenyegette őket veszedelem. Bizony ez a fal jó védelem lehetett.

Tamás: Elnézegettem a falat, bástyák is vannak rajta, aztán csipkézett mellvédek, honnan le lehetett lőni a közeledő ellenséget. Agyunak

azonban nem állhatott ellen. Ugy gondolom, abban az időben készült, amikor még nem ismerték az ágyut.

Apa: A kínai fal nem egy időben épült, sőt nem is egy kínai fal van, hanem kettő. Az egyik a külső fal, a másik a belső; közöttük jókora távolság van. Az első falat még Krisztus születése előtt építtette az egyik kínai császár. Jó védelem volt az a nyíl és dárdával harcoló ellenség ellen. Képzelheted, milyen csodálkozó arcot vágott az észak messzi pusztáiról levágtató műveletlen tömeg, amikor utját állta a meredek fal.

A belső fal is akkor készült el, amikor még nem használták az ágyut. Mögötte nyugodtan élhettek Kína lakói. A fal sok helyen 8–9 méter magas, minden 250–300 méter távolságra kőtornyok emelkedtek ki belőle. A toronyból meg lehetett figyelni a vidéket. Ne gondold, hogy a falak sík vidéken vannak. Hegyes-völgyes vidék Kína északi határa. A falak felfutnak a hegyekre, majdnem mindenütt a gerincen, onnan lesietnek, néhol meredeken szinte lebuknak a völgybe. Itt-ott kapuk vannak a falakon, hol bizonyára mindig erős őrség állott. A kínai birodalom egy nagy kerített városhoz hasonlított, legalább is észak felől, honnan mindig veszedelem fenyegette.

Tamás: Ugy szeretnék arra a vidékre utazni veled, annyi sok ujat láthatnék ott.

Apa: Én is szeretnék ott körülnézni, de el is beszélgethetünk máskor is róla, ha érdekelnek a kínaiak. Egyelőre ugyanis az utazásról le kell mondani, mert nagyon drága. No meg – őszintén megvallom, én csak csendes időben szerettem a tengert. Egy vihart már kipróbáltam, s nem kellemes emlékem van róla. A kínai vizeken pedig nagyon ritkán csendes a tenger.

Tamás: Tudom, apus. Hallottam én már a *Tájfun*ról. A könyvedben is láttam egy képet, mely a pusztításait mutatja.

Apa: Tajfun kínaiul nagy szelet jelent. De nem közönséges szél. A közönséges szelek, bármily erősek is, a nagy oceánjáró hajókkal nem birnak. A *Tájfun* néha borzalmas. Képzeld el, hogy egy nagy örvény keletkezik a levegőben. Hasonlít a vízben keletkező örvényhez. De a vízben látjuk az örvényt, legalább is a nagy örvényeket, mert forgatják a beljük dobott tárgyakat, a levegőben nem látjuk, csak erejét érezzük. A tengeren legalább így van; a szárazföldön a forgószél szintén felkapja a földön levő könnyű tárgyakat, sőt fákat is csavar ki. Képzeld magad azoknak az utasoknak a helyzetébe, kiknek hajóját erős forgószél ragadta meg a tengeren!

Tamás: Te már beszéltél nekem a tengeri viharokról. Azt mondottad, hogy az ilyen forgó szeleket ciklónoknak hívják, de nem magyaráztad meg, hogyan keletkeznek.

Apa: Igazad van, fiam. A *Tájfun* és a ciklón keletkezését is könnyen megértheted. A kínai tenger rendszeren nyár vége felé a legmelegebb. Ilyenkor nagy a víz párolgása. A tenger felett a levegő teli van vizgőzzel, feljebb pedig hidegebb és szárazabb. Az alsó levegő könnyebb, a felső nehezebb. Egy darabig azonban nem mozdul semmi. Elég azonban egy csekély szellő, hogy a nyugalom megbillenjen. Egyszerre alulról örült erővel vágtatnak fel a könnyű levegőoszlopok, felülről pedig tódulnak le a hidegebb és nehezebb levegőtömegek. Ez okozza az örvénylést. A nagy oceánjáró hajók kikerülnek a *Tájfun*ból, de az utasok sokáig emlékeznek az átélt borzalmakra. A vitorlás hajók és csónakok áldozataivá lesznek a viharok, ha idejekorán nem sikerült biztos kikötőbe menekülni.

Tamás: Én mernék az utra vállalkozni, mert azért a sok szép dologért érdemes egy kicsit szenvedni. Inkább az aggaszt, hogy a kínaiak nem szívesen látják az idegeneket.

Apa: A kínaiak hosszú-hosszu időn keresztül elzárkóztak a világtól. Ne gondold azt, hogy nem voltak tudósaik, költőik, íróik. Egyes találmányokra régebben rájöttek, mint az európaiak. Építőmestereik csodás templomokat és palotákat emeltek. Nagy városaikban virágzott az ipar és a kereskedelem. De maguknak éltek. Nem akartak a világgal érintkezni. Én nem tudok haragudni ezért rájuk. Ahová az európaiak beteszik a lábukat, onnan vinni szeretnek valamit. Ne felejtse el, hogy nem a legműveltebb, legjobb érzékű európai emberek szoktak kiözönlenni egy-egy újonnan felfedezett területre. Az első kivándorlókat rendszeren a kapzsóság vezeti. Pénz

után szaglálódznak, aranyat akarnak bármilyen áron. A kínaiakat is fegyverrel kényszerítették arra, hogy az európaiaknak engedjék meg a letelepedést.

Tamás: A kínaiakat is szerették az európaiak?

Apa: Ezt nem szabad így mondani. Csak annyit lehet igazságosan állítani, hogy az európai kivándorlók között sok kalandor volt, de természetesen volt köztük sok becsületes és jó ember is. Ha aztán a kínaiak bosszút állottak, az európai országok részéről jött a borzasztó megtorlás. 1860-ban például az angol és francia csapatok, a fővároshoz, Pekinghez tartozó nyaralókat elpusztították. A gazdagok palotái és palotákban felhalmozott műkincsek áldozatul estek.

Tamás: Most már Kína minden részén járhatnak európaiak?

Apa: Vannak Kínának részei, hová veszélyes volna elmenni. Azt hiszem, onnan élve nem térne vissza európai. De még Pekingnek is van egy része, hová európai ember nem tehet a legújabb időig a lábát. Nemcsak az európai embert, hanem minden idegent feltartóztattak a kapuknál álló mandsu testőrök. A fallal körülvett városrészekben voltak a császárnak és hozzátartozóinak palotái. A kínaiak csodákat beszélnek a palota berendezéséről.

Az újabb időben a császárt megfosztották trónjától. Kína ma köztársaság. Az ottani legújabb állapotokról jó könyveket még nem irtak.

Tamás: Szeretnék még valamit tudni az isteneikről, palotáikról, városaikról.

Apa: Ma már elég volt, fiam. Legközelebb szívesen beszélgetek veled újra a kínaiakról.

A KIS FALIÓRA.

*Ketyeg a kis falióra,
Figyeljetelek a jó szóra.
Tik-tak, tik-tak, halljátok csak:
Kerüljetelek minden rosszat!*

*Hetet ütött, itt a reggel,
Tik-tak, tik-tak, keljetelek fel!
Mondjátok egy imádságot:
Légy, jó anyám, áldva áldott!*

*Öltözzetek takarosán,
Egymásután hamarosan.
A kis óra, fiúk, lányok,
Szereti a pontosságot.*

*Félnyolcat üt, siessetek
Iskolába, kis gyermekek!
Tik-tak, tik-tak, szól az óra:
Hallgassatok a jó szóra!*

Gara Ákos.

Egy szegény fiu története.

— Irta: Dániel és Longyel Laura. —

III.

Misi két hét múlva már úgy gondolt vissza életére mint egy boldog, soha, soha vissza nem térő álmoképre. A falusi élet minden szépsége, édesanyja szerető szava, meleg pillantása, mind úgy tünt fel előtte, mint egy különös szép fájdalmas emlék.

Aztán a Borsosék rendetlen, civódásokkal teli, pénztelen élete. Hiszen ők is szegény emberek voltak, de Misi édesanyja olyan jól beosztotta a kis nyugdíjat, hogy a fiu a gondot vagy nélkülözést hirből sem ismerte. Nekik mindenre jutott, amire csak szükségük volt. Egyszerűen, szerényen éltek, de soha másra nem szorultak s az „adósság” szót hirből sem ismerték.

Másként volt itt Borsoséknál. Misi értelmes kis fiu volt és hamar rájött, hogy nincs a környékben mészáros, fűszeres, tejcsarnokos, kinek Borsosék adóssái ne lennének.

A kisebbik fiu otthon ült anyja mellett, a nagyobbik azonban gyakran sétálgatott Misivel. Megmutatta neki az utcákat, a tereket, kivitte a Dunához és átmentek a Lánchidon Budára. Misi nagy érdeklődéssel nézegetett mindenfelé, de a második estén történt valami, ami végleg elvette a kedvét a Lacival együtt való sétáktól.

Borsosné ugyanis egy áruházba küldte őket, hogy vegyenek neki valami apróságot. Mig a vásárolt holmit pakolták, Misi Lacival együtt odaállt a játékpult elé.

Már kint voltak az utcán, mikor Laci hirtelen meglökte Misit.

— Te Misi, mutatok neked valamit. S mielőtt a fiu felelhetett volna, kivett a zsebéből egy csinos kis játékautomobilt.

— Hát ezt honnét vetted? — kérdezte Misi álmétkodva.

— Szereztem! Ha ügyesebb lettél volna, te is szerezhettél volna, — kacagott Laci.

S mikor a fiu bámuló, kerekre nyílt szemét látta, még jobban nevetett.

— Te is ott álltál a játékok előtt és neked is van két kezed. Miért vagy mafla és ügyetlen? Misi arca sápadt lett.

— Laci, te tréfálsz, ugy-e, bolondot csinálsz belőlem? Mert te azt nem tehetted, te azt nem tehetted...

Laci nevetett és lütyörészni kezdett. Misi sápadtan, lehorgasztott fővel ment mellette, mintha ő követte volna el a gázságot.

Odahaza Laci nyugodtan kivette az automobilt, felhuzta a rugóját s a kis kocsi futni kezdett. Borsos uram, odanézett.

— Hát ez meg honnét jutott hozzád? Laci nevetett és az automobil után szaladt. Borsos nem érdeklődött tovább, másról beszéltek.

Azon éjszaka a kis Zádor Misi megint keveset aludt. Előbbi élete, mostani helyzete lebegett szemei előtt. Ugy tetszett neki, mintha valami félelmetes, sötét lóp fölött sétálna. Reszketve nézett körül. Sűrű, sötét feketeség volt körülötte, hogy is kerül ki innét az ingoványból? Ugy lesz vele, hogy örökre itt kell élnie, itt kell maradnia?

S a szegény gyermekre először nehezedett rá az élet kemény, sulyos, kegyetlen keze. Reggelig álmatlanul forgolódott helyén. Mikor felkelt, látta, hogy Borsosné nagyon kedvetlen és mérges.

— Irtam a kedves rokonaidnak, hogy küldjenek neked ruhára valót, de nem nagyon sietnek. Mit gondolnak rólam, hogy talán milliomos vagyok és nincs kire költsem a pénzemet?

Misi nem felelt semmit. De Pista a kisebbik fiu, ki nagyon szerette Misit, hirtelen közbeszólt:

— De édesanya, hiszen Misi sok ruhát hozott magával, még Laci is folyton az ő holmiját hordja.

— Ej, ej, de okos fiu lettél, — és Borsosné egy kicsit elpirult kisebbik fiának átható felelete előtt.

Borsosné pár napig kedvetlenül járt fel s alá a házban. Mikor látta, hogy a rokonok nem irnak, így szólt Misinek:

— Gyere ide, ird le, amit mondok.

És Misi nyolc levelet irt a következő tartalommal.

„Kedves néni (vagy bácsi)!

Tilda néni tudta nélkül irom e pár sort és remélem, nem haragszik meg alkalmatlankodásomért. Augusztus végén vagyunk, közeledik a szeptember és nekem iskolába kell mennem. Tilda néni nagyon szeret engem és oly jó hozzám, mint a tulajdon édesanyám, de hiába, ő is szegény asszony és tandijra, könyvekre nem költöhet. Most új ruhát is kellett csináltatni és arra sem kapott pénzt senkitől. Könyörögve kérem hát, szánja meg a szegény árvát és segítsen rajtam, hogy Tilda néném beirathasson az iskolába és könyveket vegyen számomra. Az Ur Isten, az árvák pártfogója megfogja áldani kegyes jóságáért, én pedig minden este hálával említem meg nevért imádságomban. Zádor Misi“.

(Folytatása következik.)

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Hétromszék megye hűlődés, s akkor idejében kaptok választ!

Iff. Goró Ferenc. Nagyon szeretted Öcsikét, s kéred, mondjam meg a pesti címét, mert meg akarod hívni a nyári szünidőre, Tordára. Szívesen teljesítem kérésedet. Öcsike címe: Benedek István, Budapest, IX. Lónyay-utca 18/a. Ő bizonytal fog örülni a meghívásodnak s meg is fogja köszönni, de valószínű, hogy mégis csak Kisbaczonba fog jönni, mert ősz óta folyton a nagyapó kisbaczoni kértjébe vágyakodik, ahol egy sereg jópajtás várja őt: nyuszikák, kutyácskák, bocikák, malackák stb. stb. Tudod, mit, kis unokám? Torda nincs oly messze Kisbaczonhoz, jere ide a nyáron. Majd meglátod, micsoda szép világ van itt! — **Balázs Il.** Nem kell bocsánatot kérned a bizalmas megszólításért, hisz erre felhatalmaztalak. Az ellenkezője esnék rosszul. Leveled dicséretedre válik, s dicséretére válik a gyermekosztentmiklósi zárdának is, melynek növendéke vagy. A régi rejtvények — jó rejtvények s majd sorát is ejtem. Nem árt felujítani a régi jót. De jól látom leveledből, hogy tudnál te magad is rejtvényt kitalálni, ha egy kissé törnéd a fejedet. Hát Laci öcséd melyik iskolába jár? Remélem, ő is ír majd levelet Elek nagyapónak. — **Hoffmann Teréz.** Alos munkát végeztél a megfejtéssel, megérdemled a dicséretet ezért is, meg tiszta írásodért is. Minthogy zsbói leány vagy, remélem olvastad, amit a zsbói kastély megdicsőült gazdájáról írtam. — **Retter János.** Senki Tamás történetének 25 leu, Öcsike könyvének, mely nagy albumalakban jelent meg, 35 leu az ára. — **Káhn Klára.** Jól esik olvasnom, hogy a Cimborával és Elek nagyapóval szorosabb összeköttetésbe akarsz lépni, minden szabad idődet a Cimborával való foglalkozásra fordítod és arra igyekszel, hogy mennél többet írj nekem. Ha Isten éltet, január végén ellátogatok Szatmárra, s akkor, remélhetően, személyesen is megismerkedem veled és szatmári unokáimmal. — **Nagy Ilonka.** Nem szükséges azért külön írnod a kiadó bácsinak. Ime, én megüzenem neki, hogy küldje el neked a nyert könyvet Viteje Miklós ur leveleivel, Ócsanád, Torontál-megye. — **Henter Kálmán.** Tudomásul veszem, hogy pontos címek: Henter testvérek, hadd vegye tudomásul a kiadó bácsi is. De miért maradt el az Elek nagyapó megszólítás? — **Végh József.** Áll-e még a híres csonkatorony? Tudsz-e sok verset Arany Jánostól? — **Amigó Zoltán.** Nyugodt lehetsz, küldjük tovább is a Cimborát, mivelhogy nagyon szeretted. Sőt tolmácsolom a kérésedet is Spitz Adélkának. Igen, Adélka, téged arra kér Amigó Zoltán, hogy várd meg őt, amikor iskolába megy, mert ő csak te veled szeret iskolába járni. — **Hoffmann Dezső.** Lám, milyen jó, hogy a ceruzát feltalálták! Elromlott a pennád s emiatt ceruzával kellett írnod. Jól van ez így. A fő, hogy jól fejtetted meg a rejtvényeket. A te általad szerkesztett rejtvény első felén magam sem tudtam eligazodni. Ird meg, mit jelent. Kiváncsi vagyok rá. — **Kardos István és Tibor.** Könnyen meglehet, hogy a kiadó bácsi azért nem küldte el a nyert könyvet, mert nem tudta a pontos címedet. Ime, ide írom: Kardos Józsefné, Nagyszalonta, Toldi-tér 4. A rejtvények sorra kerülnek. — **Albert Ilonka.** Hogy van-e hó Kisbaczonban? De van ám. Térdig gázolunk benne. Hogy rödlizik-e Elek nagyapó? Ej, ej, te kis hamis, mit nem kérdezel! Kiöregedtem én a rödlizásból. De néha-néha, ha ráérek, befogatok a szánba s végig szánkázok a kisbaczoni határon, még azon is túl, hogy csipje pirosra

arcomat az egészséges hideg levegő. Hát csak rödlizzál, Ilonka, de vigyázz, mert a rödlizás amily élvezetes, épp oly veszedelmes is, ha nem vigyázol. — **Imre Jolán.** A *Híres erdélyi magyarok* című könyvnek ára 18 leu, a *Petőfi* című 12 leu. A könyvkereskedő utján megrendelheted. Az *ujévi üdvözlések* jönnek, jönnek, folyton jönnek, külön-külön megköszönésre nincs időm, de tudom, jónéven veszitek, hogy együttesen köszönöm meg szerető szívetek jókívánságait. — **Kis Ferkó.** Öcsike hat hétig zár alatt volt skarlát miatt, de már szerencsésen kiszabadult. Az volt a legnagyobb bánata, hogy hat hétig nem láthatta testvéreit. Ez idő alatt is születek bizonyára „nadselű“ gondolatok, sőt írt egy verset is a hintalóról, amelyből láthatod, hogy mily gyöngéden szereti az ő kis hugát. Így szól a vers:

Hintaló, hintaló,	Hintaló, hintaló,
Ringadozzál szépen,	Nagyon'ne ringassad,
Felteszem tereád	Mert'a kisj'testvérem
Kicsi kis testvérem.	Hamar lepottyanhat.

Boér Emma. A *Mindörökké* című vers írója, Bartha Irén, a kolozsvári Marianum nyolcadik osztályos növendéke. Szóval: nagy leány. Írt ő már sok szép verset, s fogok is én még azokból közölni.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Betűrejtvény.

Beküldte: Neubauer Ferenc.

A „Szamos“
szerkesztőségének

Rizling a.

Kockarejtvény.

Beküldte: Kardos László.

Á N Ly K P	Olasz város.
Á K R O	Utszélien látható.
R O Ly	Száraz időben van.
O P	Harag ritkán van e nélkül.
	Kettős mássalhangzó.

Betűrejtvény.

Beküldte: Dániel Béla.

Tü Tü Tü ör.

Itt az újesztendő,

kedves unokáim, s ha megszerettétek a **Cimborát**, a ti legjobb barátotokat, maradjatok hívek hozzá az új esztendőben is. Nagypó és lelkes munkatársai gondoskodnak arról, hogy szívet, lelket nemesítő, gazdagító olvasmányok kincses háza legyen a **Cimbora**. Ma már minden erdélyi író szent kötelességének vallja, hogy kárpótoljon titeket, akik oly hosszú időn át nélkülöztek a jó újságot s a jó könyveket. Olyan újságot óhajtunk adni nektek a **Cimborá**-ban, melyet ne csak ti olvassatok gyönyörűséggel és haszonnal, de a szülők is, a tanítók is. Ennek az újságnak minden sora egy szent célt szolgál: nemesen, emberségesen gondolkozó, művelt magyarokká nevelni titeket.

Különös nagy gondom van arra, hogy ne csak a már olvasni tudó gyermek és a serdülő ifjuság találja meg ebben az újságban a neki való olvasmányt, de jusson egy-egy apró mese, versike az olvasni még nem tudó gyermeknek is. Mert szép, oly szép Erdély, amilyen szép nincs e kerek földön, de szegény arra, hogy külön újságja legyen kisebb és nagyobb gyermekeknek. De ha nem is volna szegény a szép Erdély, ha valaha, most igazán kívánatos, hogy legyen egy közös találkozó helye minden erdélyi gyermeknek, kor-, nem- és felekezeti különbség nélkül. Ime, ez az újság egy táborba

hozza össze nemcsak az erdélyi gyermekeket, de az erdélyi írókat is.

Az újesztendőt hosszabb, igen érdekes, igen szép elbeszéléssel nyitom meg: **Dánielné Lengyel Laura** írta, nagyoknak és gyermekeknek e kedves írója. Én magam tovább írom a **hires erdélyi magyarok életét**, hogy becsülni tanuljátok azokat a nagy embereket, akik életüket hazájuk üdvére, javára szentelék. A most élő jelesebb költők versei mellett, fel-felelevenitem a régi jeles költők verseit is. A tudós apa és érdeklődő fiú tanulságos párbeszédeivel minden számban találkozni fogtok, s **Ócsike** gondja lesz, hogy »nadselü« gondolataival meg-megkagcagtasson.

Ami szép és jót összeszedhettek, azt mind nektek ajándékozom, erdélyi gyermekek. Ezért egyebet nem várok tőletek: olvassátok, szeressétek és terjesszétek a **Cimborát**.

Meleg üdvözlét nektek, szüleiteknek és tanítóitoknak.

Kisbaczon, 1922. dec. havában.

Benedek Elek.

*
A **Cimbora** előfizetési ára: negyedévre 40, félévre 80, egész évre 160 leu. Az előfizetés, postautalványon, a kiadó címére: **Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár, küldendő**, de elfogad a **Cimborá**-ra előfizetést Erdély minden könyvkereskedője is.

Mutatványszámot, kívánatra, ingyen küld a kiadóhivatal.

A CIMBORA kiadásában

öt kötet gyermekmese és ifjusági olvasmány

JELENT MEG!

Kertész Mihály:	Senki Tamás története és még egyéb mesék	L. 25.
Benedek Elek:	Hires erdélyi magyarok. (A két Wesselényi, Körösi Csoma S.)	L. 18.
Balázs Ferenc:	Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről.)	L. 25.
Monoki Sándor:	Tündérmese	L. 12.
Benedek Elek:	Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata	L. 35.

A Cimbora előfizetőinek

minden kötetnél 25 százalék engedményt adunk.

Kertész Mihály:	Senki Tamás története és még egyéb mesék.	L. 25 helyett L. 18'75
Benedek Elek:	Hires erdélyi magyarok. (A két Wesselényi, Körösi Csoma Sándor.)	L. 18 helyett L. 13'50
Balázs Ferenc:	Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről.)	L. 25 helyett L. 18'75
Monoki Sándor:	Tündérmese.	L. 12 helyett L. 9.—
Benedek Elek:	Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata.	L. 35 helyett L. 26'25

A könyveket rendeljétek meg a Cimbora kiadóhivatalától, Szatmárról, amely azokat részletekre azonnal és utánvétel mellett megküldi.

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

PALA

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉREKNÉL, Strada Decebal (Kölcsy-u.) 37. szám. Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

Sok millió ember és gyermek csak
BATA cipőt hord, mert egy
pár BATA cipő két
pár más cipőt pótol!!!

! Bata, Sighet, Főtér 21. !

Gyapju-, selyem-, pamutkelmét,
fonalat, szőrmét fest és tisztít a

„Kristály“

gőzmosó és kelmefestőgyár CLUJ. Telefon 500.

Póstacsomagok pontosan szállítat-
nak! — Kereskedőknek tömegáru-
nál árkedvezmény! — Képviseletek
vidéki városba kerestetnek!

**A
Cimborára**

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

A Cimborá azt üzeni:

Ha finom
cukorkát
akartok:

kérjétek Melissát

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takaréketét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,

Budapesten keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN.

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsötztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szerezsetek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimborá kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t. Szatmár.

A szerkesztőségnek szóló levelek, rejtvény megfejtések és

közlésre szánt kéziratok Benedek Elek címére, Kisbaczon,

u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők.